

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 641/2014-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. decembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Marianny Mochnáčovej a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť J. K., J. N., M. Š. a V. Z., zastúpených JUDr. Miroslavom Stopkom, advokátom a konateľom Advokátskej kancelárie JUDr. Stopka, JUDr. Blendovský, JUDr. Strapáč, PhD, s. r. o., Potočná 2835/1A, Čadca, ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1079/99, a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1079/99 aj po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 169/2011-25 z 20. októbra 2011 p o r u š i l základné právo J. K., J. N., M. Š. a V. Z. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. J. K., J. N., M. Š. a V. Z. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každému v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. J. K., J. N., M. Š. a V. Z. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 662,50 € (slovom šesťstošesťdesiatdva eur a päťdesiat centov), ktoré j e Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť na účet ich advokáta JUDr. Miroslava Stopku do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšku návrhu n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

5. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2014 doručená sťažnosť J. K., J. N., M. J., M. Š. a V. Z. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1079/99 (ďalej len „namietané konanie“).

6. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že na okresnom súde prebieha od 15. februára 1999 konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené napriek tomu, že uplynula doba viac ako 15 rokov a vo veci už bol 20. októbra 2011 vydaný nález ústavného súdu, ktorý okrem iného prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal niektorým účastníkom konania primerané finančné zadost'učinenie v sume po 3 000 € a náhradu trov konania v sume 754 €.

7. Sťažovatelia podali 26. augusta 2014 sťažnosť na prietahy v konaní predsedníčke okresného súdu, ktorá bola vybavená listom sp. zn. Spr 86/2014 z 2. septembra 2014. Predsedníčka okresného súdu v odpovedi na sťažnosť konštatovala, že v namietanom konaní nedošlo k zbytočným prietahom vzhľadom na objektívny zlý stav v obsadení súdu a existenciu množstva vecí, ktoré musia súdy vybavovať, a veľmi zložitý prípad určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, v ktorom v priebehu konania niektorí účastníci zomreli.

8. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že „... ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1079/99 porušené bolo, okresnému súdu prikázal, aby konal bez zbytočných prietahov, každému zo sťažovateľov priznal finančné zadosťučinenie v sume 6 000 €, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť sťažovateľom do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu a prizná im náhradu trov konania v sume 662,50 €“.

9. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania prostredníctvom ich právneho zástupca a okresný súd v zastúpení jeho predsedníčkou, ktorá listom z 18. novembra 2014 zaslala podrobnú chronológiu procesných úkonov so záverom, že prietahy síce existujú, ale boli spôsobené aj účastníkmi konania či častou zmenou účastenstva v konaní po úmrtí niektorého z účastníkov. Okresný súd, ako aj sťažovatelia súhlasili, aby sa vec prerokovala na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

12. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 1079/99 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, a to aj po predchádzajúcom náleze ústavného súdu z 20. októbra 2011.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

14. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, pretože v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

15. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam

pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

15.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s viacerými účastníkmi konania a potrebou znaleckého dokazovania, avšak doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Napokon, ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci, skôr sa venovala správaniu účastníkov konania a problému s účasťstvom v konaní a s doručovaním.

15.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmanom konaní, ústavný súd nezistil žiadne významné okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priesťahom sťažovateľa neprispeli svojím správaním k zbytočným priesťahom v konaní, hoci opakovane využili možnosti podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) podať odvolania, avšak využitie možnosti daných účastníkom konania procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priesťahy (napr. I. ÚS 31/01).

15.3 Napokon, ústavný súd sa zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a v tomto prípade poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania už viac ako 15 rokov (začaté bolo 12. apríla 1999) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané, a to aj napriek tomu, že vo veci už konal a rozhodoval ústavný súd, ale bez adekvátneho riešenia, teda ukončenia právnej neistoty pre účastníkov konania, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02).

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k priesťahom, ktoré neboli spôsobené zložitost'ou veci ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že ústava

v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

16. Ústavný súd vzhľadom na uvedené dôvody vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

17. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Vzhľadom na okolnosti veci dospel ústavný súd k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, najmä vzhľadom na celkovo neobvykle dlhé trvanie napadnutého konania považuje za primerané každému zo sťažovateľov v sume po 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

18. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva účelne vykonané úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) v celkovej výške 662,50 €. Uvedenú sumu je povinný zaplatiť okresný súd do 1 mesiaca na účet ich právneho zástupcu, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

19. Vzhľadom na to, že ústavný súd už okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov nálezom z 20. októbra 2011, v tejto časti sťažnosti sťažovateľov nevyhoviel.

20. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2014